

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิทยาลัยครู เป็นสถาบันทางการศึกษาแห่งหนึ่งที่ทำหน้าที่ผลิตครูโดยตรง ซึ่งครูเหล่านี้ก็ถูกมุ่งหวังที่จะให้เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเยาวชนของชาติต่อไป

คุณภาพของครูจึง เป็นเป้าหมายสำคัญของนโยบายการผลิตครูของวิทยาลัยครูต่างๆในปัจจุบัน ซึ่งคุณภาพของครูจะเกิดขึ้นได้ก็ด้วยกระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ เทคโนโลยีทางการศึกษาหรือสื่อทัศนศึกษาจึง เข้ามามีบทบาทในฐานะ เป็นหลักสำคัญอย่างหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน

จรรยา มิลินทร์ ได้ให้ทัศนะในส่วนที่เกี่ยวกับการนำเอาเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ในการเรียนการสอนว่า...การยกระดับคุณภาพการสอนของอาจารย์ในวิทยาลัยครูจะต้องพยายามพัฒนาสื่อการเรียนการสอน พยายามจัดหาอุปกรณ์และเครื่องมือใหม่ๆ และเพิ่มพูนหนังสือในห้องสมุด...การพัฒนาการศึกษาโดยใช้สื่อทัศนูปกรณ์ มีช่องทางที่จะอำนวยความสะดวกได้มาก ความสวยงามและมีชีวิตชีวาของภาพจากสไลด์ ภาพยนตร์ ฟลิ์มสตริป โทรทัศน์ ฯลฯ เราความสนใจให้การเรียนได้ผลดียิ่งขึ้น สื่อทัศนูปกรณ์จะช่วยให้มากในการส่งเสริมการศึกษาในยามว่าง การศึกษาค้นคว้าตนเอง การพัฒนาสื่อทัศนูปกรณ์นั้นเราต้อง เริ่มต้นไปจากสภาพที่เป็นจริงและ เริ่มจากสื่อการเรียนการสอนที่ราคาไม่แพง ใช้ได้ผลดี และควรพยายามตั้งศูนย์อุปกรณ์ทางสื่อทัศนศึกษาแห่งชาติขึ้นมา เพื่อเป็นศูนย์กลางสื่อการเรียนการสอนและกระจายบริการ ไปยังสถานศึกษาต่างๆ...

ด้วยบทบาทและหน้าที่ของวิทยาลัยครูกว้างขวางขึ้น ในฐานะสถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่ง วิทยาลัยครูในปัจจุบันจึงมีหน่วยเทคโนโลยีทางการศึกษาประจำทุกแห่ง เพราะเห็นความสำคัญของหน่วยงานนี้ที่จะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการเรียนการสอน

(1)จรรยา มิลินทร์, "นโยบายการพัฒนาการศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีน,"
คุรุปริทัศน์ 12 (ธันวาคม 2521) : หน้า 26-27.

กลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นกลุ่มวิทยาลัยครูที่ถูกกำหนดตามนโยบายการกระจายอำนาจการบริหารของกรมการฝึกหัดครู โดยกลุ่มวิทยาลัยครูมีความอิสระในการบริหารงานทั้งในค่านงบประมาณและวิชาการ วิทยาลัยครูที่สังกัดในกลุ่มต่างๆสามารถจะใช้ทรัพยากรทั้งทางค้ำตัวบุคคลและ เครื่องมือต่างๆพัฒนาตามบทบาทของวิทยาลัยครูที่กำหนดไว้ได้ตรงตามความต้องการตามสภาพปัญหาของท้องถิ่นนั้นๆ

ปัจจุบันกลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อันประกอบด้วย วิทยาลัยครูกาญจนบุรี วิทยาลัยครูนครปฐม วิทยาลัยครูเพชรบุรี และวิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง มีหน่วยเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อทำหน้าที่ให้บริการสื่อการสอน ผลิตสื่อการสอน แก่อาจารย์และนักศึกษา เนื่องจากเห็นความสำคัญของสื่อการสอนหรือเทคโนโลยีทางการศึกษาว่ามีบทบาทสำคัญยิ่งที่จะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ แต่เนื่องจากงานทางด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นงานที่มีขอบข่ายกว้างขวาง เป็นงานที่ต้องอาศัยระบบในการจัดการ และเป็นงานเทคนิคเฉพาะ ดังนั้นจึงเกิดปัญหาในลักษณะต่างๆของงานแต่ละด้าน ไม่ว่าจะเป็นงานด้านการดำเนินงานบริหารทั่วไป งานด้านการบริการ และการผลิตสื่อการสอนต่างๆ เป็นต้น

ซึ่งปัญหาเหล่านี้ถ้าได้มีการศึกษาอย่างแท้จริง จะทำให้ทราบข้อเท็จจริงของปัญหา จะช่วยให้กำหนดแนวทางได้ชัดเจนในการปรับปรุงงานของหน่วยเทคโนโลยีทางการศึกษา ให้สามารถบริหารงาน บริการและผลิตสื่อการสอน ได้ตรงตามเป้าหมายอย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุนี้การศึกษาปัญหาการบริหารงานของหน่วยเทคโนโลยีทางการศึกษาของกลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งยังไม่เคยมีการศึกษาเรื่องนี้มาก่อน คงจะเป็นแนวทางเพื่อจะนำปัญหาที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ไปปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานของหน่วยเทคโนโลยีทางการศึกษาของกลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานของหน่วยเทคโนโลยีทางการศึกษาของกลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อศึกษาความต้องการในด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาของอาจารย์ของกลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของหัวหน้าหน่วยเทคโนโลยีทางการศึกษา และเจ้าหน้าที่หน่วยเทคโนโลยีทางการศึกษาที่มีต่อการบริหารงานเทคโนโลยีทางการศึกษา

4. เพื่อสำรวจปริมาณวัสดุและเครื่องมือทางเทคโนโลยีทางการศึกษาที่มีอยู่ในหน่วยเทคโนโลยีทางการศึกษาของกลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันตก

ประเด็นสำหรับการวิจัย

1. ศึกษาสภาพการดำเนินงานของหน่วยเทคโนโลยีทางการศึกษา
2. ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานทั่วไปของหน่วยเทคโนโลยีทางการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้
 - 2.1 ปัญหาเกี่ยวกับการวางแผน
 - 2.2 ปัญหาเกี่ยวกับบุคลากร
 - 2.3 ปัญหาเกี่ยวกับอาคารสถานที่ในการปฏิบัติงาน
 - 2.4 ปัญหาเกี่ยวกับร่วมมือและประสานงาน
3. ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับงานด้านบริการและการผลิตวัสดุทัศนูปกรณ์ของหน่วยเทคโนโลยีทางการศึกษา ดังนี้
 - 3.1 ด้านการบริการวัสดุทัศนูปกรณ์
 - 3.1.1 ปริมาณของสื่อการสอนที่จะให้บริการ
 - 3.1.2 การจัดหาสื่อการสอนหรือวัสดุทัศนูปกรณ์ เพื่อให้บริการ
 - 3.1.3 ปริมาณเจ้าหน้าที่ในการให้บริการ
 - 3.2 ด้านการผลิตวัสดุทัศนูปกรณ์
 - 3.2.1 ปริมาณของวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต
 - 3.2.2 เวลาในการผลิตสื่อการเรียนการสอน
4. ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อการสอนของอาจารย์ในเรื่องต่อไปนี้
 - 4.1 ปัญหาการใช้บริการสื่อการสอนจากหน่วยเทคโนโลยีทางการศึกษา
 - 4.2 ความต้องการสื่อการสอนและบริการต่างๆจากหน่วยเทคโนโลยีทางการศึกษา
5. ศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานหน่วยเทคโนโลยีทางการศึกษา ของหัวหน้าหน่วยฯและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านนี้

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษา การสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆตามที่ได้กล่าวไว้ในวัตถุประสงค์ของการวิจัยนั้นได้ทำการศึกษาเฉพาะ กลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันตก ในระหว่างภาคปลาย ปีการศึกษา 2523

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. แบบสอบถามที่สร้างขึ้นมา ได้ทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไขแล้ว ทำให้ผู้ตอบเข้าใจข้อความคำถามได้ตามจุดมุ่งหมาย

2. ข้อมูลต่างๆที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ อาจจะไม่ครอบคลุมถึงการเปลี่ยนแปลงใดๆที่จะเกิดขึ้นในปีต่อไป ค่ายเป็นกัารศึกษาปัญหาเฉพาะจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งปฏิบัติงานในภาคปลาย ปีการศึกษา 2523 เท่านั้น

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

หน่วยเทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึงหน่วยงานที่ทำหน้าเป็นศูนย์กลาง เกี่ยวกับการให้บริการ การจัดหาววัสดุและเครื่องมือสื่อทัศนูปกรณ์ต่างๆ การผลิต การประชุมสัมมนาและเผยแพร่แนวคิดใหม่ๆของเทคโนโลยีทางการศึกษา

สื่อการสอนหรือสื่อทัศนูปกรณ์ หมายถึงอุปกรณ์การสอนประเภทต่างๆซึ่งอาจเป็นวัสดุ อุปกรณ์ กิจกรรมหรือวิธีการต่างๆ ที่ผู้สอนพิจารณานำมาใช้ประกอบการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หัวหน้าหน่วยเทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่รับผิดชอบและจัดดำเนินงานภายในหน่วยเทคโนโลยีทางการศึกษาหรือศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา และเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของศูนย์แห่งนั้น

เจ้าหน้าที่หน่วยเทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง ผู้ดูแลรับผิดชอบ เกี่ยวกับงานต่างๆของหน่วยเทคโนโลยีทางการศึกษา ตามที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินงาน

อาจารย์ หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่สอนในวิทยาลัยครูของกลุ่มภาคตะวันตก

กลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันตก คือ วิทยาลัยครูกาญจนบุรี วิทยาลัยครูนครปฐม วิทยาลัยครูเพชรบุรี และวิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาเบื้องต้น

1.1 ศึกษาค้นคว้า ความรู้เกี่ยวกับการฝึกหัดครู ในเรื่องการบริหารงานของวิทยาลัยครู โครงการกลุ่มวิทยาลัยครู ฯลฯ จากหนังสือและเอกสารต่างๆ

1.2 ศึกษาในเรื่องการบริหารงานของหน่วยเทคโนโลยีทางการศึกษา จากหนังสือและเอกสารทั้งของไทยและต่างประเทศ และศึกษาผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการบริหารงานของหน่วยเทคโนโลยีทางการศึกษา ปัญหาการบริการและการผลิตสื่อการเรียนการสอน ในสถานับการฝึกหัดครู

1.3 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของหน่วยเทคโนโลยีทางการศึกษาของวิทยาลัยครู ในกลุ่มภาคตะวันตก

2. การเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่างประชากรมี 3 กลุ่มคือ กลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นหัวหน้าหน่วยเทคโนโลยีทางการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยเทคโนโลยีทางการศึกษา และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ผู้สอน

สำหรับกลุ่มเจ้าหน้าที่ของหน่วยเทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง อาจารย์ที่ทำหน้าที่ประจำให้กับหน่วยเทคโนโลยีทางการศึกษา หรือเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยซึ่งเป็นลูกจ้างประจำหรือชั่วคราว

หัวหน้าหน่วยเทคโนโลยีทางการศึกษาและเจ้าหน้าที่หน่วยเทคโนโลยีทางการศึกษาของกลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันตก เลือกเอาทั้งหมดมาเป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ผู้สอน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแยกชั้น (Stratified Random Sampling) คืออาจารย์ผู้สอนแยกตามคณะวิชาต่างๆในกลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันตก แล้วเลือกสุ่มมาคณะวิชาละ 15 คน

3. นำความรู้จากการศึกษาค้นคว้า มาสร้างแบบสอบถาม ได้แบบสอบถาม 3 ชุดคือ

แบบสอบถามชุดที่ 1 สำหรับเจ้าหน้าที่หน่วยเทคโนโลยีทางการศึกษา

แบบสอบถามชุดที่ 2 สำหรับอาจารย์ผู้สอน

แบบสอบถามชุดที่ 3 สำหรับหัวหน้าหน่วยเทคโนโลยีทางการศึกษา

ลักษณะของแบบสอบถามจะเป็นทั้งชนิดเปิด ที่ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น และแบบสอบถามชนิดปิด ซึ่งกำหนดค่าตอบให้ผู้ตอบเลือกตอบ

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาแก้ไข จากนั้น นำแบบสอบถามที่พิจารณาแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับนิสิตปริญญาโท ภาควิชาสัตตภัณฑ์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นอาจารย์ในวิทยาลัยครู จำนวน 5 ท่าน และหัวหน้าหน่วยเทคโนโลยีทางการศึกษาและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ของศูนย์นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา กรมการฝึกหัดครูจำนวน 3 ท่าน เพื่อแก้ไขในด้านภาษาและความครอบคลุมของเนื้อหา

จากนั้นจึงนำแบบสอบถามไปทดสอบหาความเชื่อมั่น เมื่อได้ค่าความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์สูงแล้วจึงนำแบบสอบถามไปใช้

5. ส่งแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

6. รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

7. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลและข้อเสนอแนะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อนำปัญหาในการบริหารงานของหน่วยเทคโนโลยีทางการศึกษาของกรมวิทยาลัยครู ภาคตะวันออกเฉียงเหนือศึกษา มาเป็นข้อพิจารณาเพื่อปรับปรุงงานด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

2. เพื่อนำความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของผู้บริหารหน่วยเทคโนโลยีทางการศึกษาและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านนี้ มาเป็นแนวทาง เพื่อพัฒนางานด้านนี้ให้ดีขึ้น

3. เพื่อนำความคิดเห็น และความต้องการของอาจารย์วิทยาลัยครูในกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือมาเป็นสิ่งช่วยในการตัดสินใจ เพื่อปรับปรุงงานด้านบริการของหน่วยเทคโนโลยีทางการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของอาจารย์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้

ในปีพ.ศ.2510 จิตรบรรจง สมครุฑ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสำรวจปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานของหน่วยโสตทัศนศึกษา ของโรงเรียนฝึกหัดครูและวิทยาลัยครูทั่วประเทศ" ผลการวิจัยปรากฏว่า

ก. ครู-อาจารย์มากกว่าครึ่งหนึ่ง เคยเรียนหรือเคยอบรมวิชาโสตทัศนศึกษาและ 1 ใน 6 ของอาจารย์ทั้งหมดเคยทำงานด้านโสตทัศนศึกษา

ข. เจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษามากกว่าครึ่งหนึ่ง รายงานว่า เคยเก็บรวบรวมบันทึกเกี่ยวกับจำนวนโสตทัศนอุปกรณ์และส่วนมากทำงานด้านธุรการและงานด้านอื่นๆ สัปดาห์หนึ่งมากกว่า 10 ชั่วโมง

ค. ครู-อาจารย์ส่วนมากยังต้องการหนังสือคู่มือ แหล่งวัสดุได้เปล่าและแหล่งความรู้จากชุมชน ต้องการอุปกรณ์ที่สอนในแต่ละวิชา

ง. ควรเพิ่มวิชาโสตทัศนศึกษา ให้กับนักเรียนฝึกหัดครูระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา รวมทั้งจัดให้มีการอบรม การสัมมนาเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ที่สอนในแต่ละวิชา

จ. ปัญหาและอุปสรรคของเจ้าหน้าที่หน่วยโสตทัศนศึกษา ในการบริหารและการดำเนินงานคือการไม่มีหน่วยงานที่แน่นอน ไม่มีระบบแบบแผนการดำเนินงาน⁽¹⁾

ยุวบุษ บวรสุขประชา ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการบริหารงานศูนย์โสตทัศนศึกษาของวิทยาลัยครูในภาคกลางของไทย" ในปี พ.ศ. 2516 การวิจัยนี้เพื่อต้องการทราบปัญหาต่างๆเกี่ยวกับ การบริหาร การจัดบุคลากร การใช้โสตทัศนอุปกรณ์ของอาจารย์การบริการ การผลิตและงบประมาณ ของศูนย์โสตทัศนศึกษาของวิทยาลัยครูในภาคกลางของ ไทย มีผลการวิจัยดังนี้

ปัญหาที่เกี่ยวกับการบริหารงานศูนย์โสตทัศนศึกษา คือ

1. การดำเนินงานบริหารงานศูนย์โสตทัศนศึกษามีปัญหาคือ การจัดเวลาอบรมและฝึกการใช้โสตทัศนอุปกรณ์แก่อาจารย์และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนมีน้อยไป

(1) จิตรบรรจง สมครุฑ, "การสำรวจปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานของหน่วยโสตทัศนศึกษาของโรงเรียนฝึกหัดครูและวิทยาลัยครูทั่วประเทศ" (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2510), หน้า ค-ง.

2. การจับบุคลากรมีปัญหาเกี่ยวกับการจัดเจ้าหน้าที่บริการและผลิตวัสดุกราฟิกมีไม่เพียงพอ

3. การจัดอาคารสถานที่ มีปัญหาคือ วิทยาลัยครูบางแห่งไม่มีห้องต่อไปนี้ คือ ห้องผลิตใสททัศนูปกรณ์ห้องฉายภาพยนตร์ ห้องสมุด และห้องเรียนจำนวนมาก ยังไม่มีเครื่องอำนวยความสะดวกในการใช้ใสททัศนูปกรณ์

4. ปัญหาในการใช้ใสททัศนูปกรณ์

4.1. อาจารย์ส่วนใหญ่ ใช้ใสททัศนูปกรณ์ประกอบการสอนน้อย

4.2. การบริการและการผลิตใสททัศนูปกรณ์ยัง เตรียมไม่พอและไม่สอดคล้องกับ

เนื้อหาในบางวิชา

5. ศูนย์ใสททัศนศึกษาบางแห่งมีงบประมาณไม่เพียงพอ และได้ให้ขอเสนอแนะดังนี้

ก. ควรเพิ่มช่างเทคนิคและช่างวาดเขียนซึ่งมีความรู้ต่ำกว่าปริญญาตรี เพื่อช่วยลดงานบริการและการผลิตใสททัศนูปกรณ์

ข. ลดชั่วโมงการสอนของผู้บริหารศูนย์ใสททัศนศึกษา หรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อมีเวลาทำงานด้านนี้ได้เต็มที่

ค. ควรปรับปรุงห้องเรียนให้มีเครื่องอำนวยความสะดวกในการใช้ใสททัศนูปกรณ์⁽¹⁾

ในปี พ.ศ. 2519 นราพร...นุระสาทร ได้ทำการวิจัยในเรื่อง "โครงการเสนอแนะเพื่อจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาสำหรับวิทยาลัยครูบ้านจันทบุรี" โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อจะศึกษาปัญหาการบริหาร การบริการ ของศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา รวมทั้งปัญหาการใช้ใสททัศนูปกรณ์เพื่อเสนอแนะจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา ผลการวิจัยคือ

1. ปัญหาการบริหารและบริการคือไม่มีผู้ดำเนินงานด้านนี้อย่างจริงจังและไม่มีบุคลากรเพียงพอ

2. ปัญหาการใช้ใสททัศนูปกรณ์ของอาจารย์ในวิทยาลัยคือวิทยาลัยมีใสททัศนูปกรณ์

(1) ยูนุช บวรสุขประชา, "ปัญหาการบริหารงานศูนย์ใสททัศนศึกษาของวิทยาลัยครูภาคกลางของไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาใสททัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516), หน้า ๖-๗.

ไม่เพียงพอกับความต้องการ วัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ไม่ตรงกับเนื้อหาวิชา ห้องเรียนส่วนใหญ่ไม่อำนวยความสะดวกในการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ จึงทำให้อาจารย์ใช้สื่อทัศนูปกรณ์ประกอบการสอนน้อย (1)

ในปี พ.ศ. 2522 ชนิดา พิทักษ์สฤงศ์ ได้ศึกษาเกี่ยวกับการผลิตและใช้สื่อการสอนของวิทยาลัยครูอุตรธานี โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะสำรวจและวิเคราะห์งานโสตทัศนศึกษาทางด้าน การผลิตและการใช้สื่อการสอน บุคลากร สถานที่ งบประมาณและประสิทธิภาพของการบริหารงาน เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงงานโสตทัศนศึกษา ซึ่งผลการวิจัยมีดังนี้

อาจารย์ผลิตสื่อการสอนด้วยตนเองมาก และขอยืมสื่อการสอนจากแผนกโสตทัศนศึกษา ปานกลาง ส่วนนักศึกษาผลิตสื่อการสอนด้วยตนเองมากที่สุดและขอยืมสื่อการสอนจากแผนกโสตทัศนศึกษา น้อยที่สุด

เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของงานโสตทัศนศึกษาของวิทยาลัยครูอุตรธานีคือ ขาดบุคลากร และสื่อการสอนประเภทเครื่องมือและอุปกรณ์ อุปกรณ์ที่มีอยู่นั้นอยู่ในสภาพที่เก่าและชำรุด ขาดงบประมาณ และขาดสถานที่ที่กว้างขวางและเหมาะสมในการผลิตและใช้สื่อการสอน นักศึกษามีปัญหาเกี่ยวกับความไม่สะดวกในการขอยืมสื่อการสอนจากแผนกโสตทัศนศึกษา (2)

ในปี ค.ศ. 1952 คลาร์เรนซ์ เฮซ เคิร์ท (Clarence H. Kurth) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับโปรแกรมโสตทัศนศึกษา ของคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยในแถบตะวันออกเฉียงกลางของสหรัฐอเมริกา เพื่อศึกษาความต้องการด้านโสตทัศนศึกษาและหาลักษณะโครงการโสตทัศนศึกษา ตามความต้องการของคณะศึกษาศาสตร์ ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. การบริหารงานโสตทัศนศึกษาของมหาวิทยาลัย มีการดำเนินงานโดยอิสระ
2. ศูนย์โสตทัศนศึกษาให้บริการทั้งในมหาวิทยาลัยและชุมชน

(1) นราพร มยุระสาคร, "โครงการเสนอแนะเพื่อจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาสำหรับวิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519), หน้า ๖-๗.

(2) ชนิดา พิทักษ์สฤงศ์, "การผลิตและการใช้สื่อการสอนของวิทยาลัยครูอุตรธานี" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522), หน้า ๖-๗.

3. โสตทัศนูปกรณ์เก็บไว้ที่ศูนย์โสตทัศนศึกษาแห่งเดียวแต่ยังไม่พอกับความต้องการ
4. บุคลากรของศูนย์ประกอบด้วย นักโสตฯ ช่างเทคนิคและเสมียน
5. นอกจากมหาวิทยาลัยจะจัดงบประมาณให้โดยตรงแล้วทางศูนย์ยังมีรายได้จากผู้เช่าฟิล์มภาพยนตร์และโสตทัศนูปกรณ์ของมหาวิทยาลัย
6. ในแต่ละอาคารมีเจ้าหน้าที่คอยให้บริการด้าน โสตทัศนูปกรณ์ประเภทเครื่องฉาย
7. ศูนย์โสตทัศนศึกษาคควรมีห้องฉายอย่างน้อยหนึ่งห้อง
8. อาจารย์ส่วนใหญ่ต้องการให้มีการจัดอบรมด้านโสตทัศนศึกษา แต่ทางศูนย์ยังไม่มี

โปรแกรมในการฝึกอบรม

9. สถาบันทุกแห่งมีบริการให้ยืมโสตทัศนูปกรณ์
10. อาจารย์ทุกคนใช้โสตทัศนูปกรณ์ประกอบการสอนอย่างน้อยหนึ่งอย่าง ส่วนโสตทัศนูปกรณ์ประเภทเครื่องฉายมีผู้ใช้ประมาณร้อยละ 50. (1)

ในปี ค.ศ. 1953 คลิฟฟอร์ด วี. เวท. (Clifford V. Wait)

ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาโปรแกรมโสตทัศนศึกษาในวิทยาลัยครูในสหรัฐอเมริกาโดยจุดประสงค์เพื่อที่จะศึกษารูปแบบของการบริหาร โดยมีความมุ่งหมายที่จะศึกษารูปแบบของการบริหารโสตทัศนูปกรณ์ในวิทยาลัยครูของสหรัฐอเมริกาและเพื่อชี้ให้เห็นส่วนดีและส่วนเสียของโครงการโสตทัศนศึกษาในวิทยาลัยครูแต่ละแห่ง ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. โสตทัศนศึกษามีความสำคัญต่อการฝึกหัดครูเป็นอย่างมาก
2. วิทยาลัยครูแต่ละแห่งต่างพัฒนาโปรแกรมของตนไปตามปรัชญาและความต้องการของตนทางด้านโสตทัศนศึกษาทั้งในปัจจุบันและอนาคต

(1) Clarence H. Kurth, "A Study of Audio-Visual Programs in School of Education of Selected Midwestern Universities," Thesis Abstracts Series, (No.3 ; Indiana : School of Education, Indiana University 1952), p.73-79.

3. ปัจจัยสำคัญที่สุดที่ทำให้โครงการโสตทัศนศึกษาประสบความสำเร็จคือ ผู้นำ
4. โครงการโสตทัศนศึกษาของวิทยาลัยครูส่วนมากให้บริการในสถาบันมากกว่าให้บริการชุมชนภายนอก
5. โครงการโสตทัศนศึกษาในวิทยาลัยครูจะโคผลก็ถ้าได้รับงบประมาณ ในการผลิตอุปกรณ์เพิ่มขึ้น
6. คณะกรรมการดำเนินงานโสตทัศนศึกษายังมีความสามารถในการทำงานไม่เพียงพอ
7. โครงการอบรมครูก่อนและระหว่างประจำการเกี่ยวกับโสตทัศนอุปกรณ์ยังไม่เพียงพอ
8. การใช้อุปกรณ์การสอนของครูเพิ่มขึ้น แต่การผลิตวัสดุต่างๆมีไม่เพียงพอ (1)

พูเคนเซียโด (Prudenciado) ได้วิจัยเกี่ยวกับ "การจัดเสนอโปรแกรมโสตทัศนศึกษาสำหรับวิทยาลัยครูในฟิลิปปินส์" เพื่อเสนอแนะโครงการโสตทัศนศึกษาที่ดี ซึ่งสามารถจัดให้ได้โดยพิจารณาถึงพื้นฐานของแหล่งอุปกรณ์และความต้องการของวิทยาลัยครูในฟิลิปปินส์ ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. อาจารย์บางคนเห็นความสำคัญของโสตทัศนศึกษา แต่มีอาจารย์อีกไม่น้อยที่ไม่สนใจและไม่เห็นความสำคัญ
2. หน่วยโสตทัศนศึกษาเป็นหน่วยงานที่สังกัดฝ่ายวิชาการ
3. งบประมาณด้านโสตทัศนศึกษายังไม่แน่นอนและไม่เพียงพอ
4. การบริหารโครงการยังไม่มีระบบที่ดีพอ ยังไม่มีฝ่ายผลิต การเก็บรักษาและบริการอุปกรณ์ยังไม่ดีพอ นอกจากนี้ยังขาดการประเมินผลและการวิจัย
5. มีการอบรมด้านโสตทัศนศึกษาก่อนประจำการ แต่ระหว่างประจำการไม่มีการให้ความรู้ในขั้นนี้

(1) Clifford V. Wait, "A Study of Audio-Visual Programs in Selected Teacher Colleges in the United States for the Purpose of Identifying and Describing Some Effective Administrative Patterns," Thesis Abstracts Series No.5 (1954), p. 223-228.

6. วิทยาลัยครูเหล่านี้ต้องการศูนย์โสตทัศนศึกษาที่มีงบประมาณและบุคลากรอย่างเพียงพอ มีเครื่องอำนวยความสะดวกและวัสดุอุปกรณ์พร้อม ตลอดจนมีการให้ความรู้ทางโสตทัศนศึกษาแก่อาจารย์มากขึ้น⁽¹⁾

ในปี ค.ศ. 1977 สุรชัย สิกขาบัณฑิต ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับโปรแกรมโสตทัศนศึกษาของวิทยาลัยครูในประเทศไทย ในเรื่องความต้องการและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงงานสรุปผลการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. ลักษณะการดำเนินงานโสตทัศนศึกษาในวิทยาลัยครูในประเทศไทยส่วนใหญ่นี้มี 2 ลักษณะคือ

1.1. แยกการดำเนินงานบริการโสตทัศนศึกษาเป็นหน่วยงานเอกเทศ มีการดำเนินงานโดยอิสระ ขึ้นโดยตรงต่อผู้บริหารชั้นสูงของวิทยาลัย

1.2. งานบริการโสตทัศนศึกษารวมกันงานทางด้านวิชาการ และส่วนใหญ่ที่พบนั้นงานบริการโสตทัศนศึกษาจะไม่รวมกันกับงานบริการของห้องสมุด

2. ขาดบุคลากรทางโสตทัศนศึกษา ในวิทยาลัยครูจะมีบุคลากรอย่างน้อย 1 คน

3. โสตทัศนศึกษาที่วิทยาลัยครูส่วนใหญ่มีคือ สไลด์ รูปภาพ เครื่องรับโทรทัศน์ และเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ และเครื่องมือเหล่านั้นมีคุณภาพต่ำไม่ได้มาตรฐาน

4. มีวิทยาลัยครูถึง 17 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 65 ของวิทยาลัยครูทั่วประเทศ ที่ทั้งผู้สอนและนักศึกษาใช้สิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาผลิตเป็นอุปกรณ์ประกอบการสอน วัสดุอุปกรณ์ที่เห็นมีใช้กันแพร่หลายเช่น กว้างนำ วัสดุสำหรับผลิตภาพนิ่งเปียก หมึก สีน้ำ แปรง ดินสอสี และปากกาปลายสักหลาด

5. ห้องมีคสำหรับงานถ่ายภาพรวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ พื้นที่สำหรับเก็บสิ่งของนั้น วิทยาลัยครูส่วนมากก็พอมีจัดไว้ให้ตามสมควร

ห้องเรียนที่สภาพก็มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้โสตทัศนอุปกรณ์น้อยกว่า 25%

(1) Sofia Lozano Prudenciado, "A Proposed Audio-Visual Program for the Philippines Normal College," Thesis Abstrat Series, No.7; Indiana : Indiana University, 1956, pp.239-244.

ในวิทยาลัยครูขนาดเล็ก และมีน้อยกว่า 50% ในวิทยาลัยครูขนาดใหญ่

6. ไม่มีหลักสูตรทางโสตทัศนศึกษาทั้งในระดับ ป.กศ. และ ป.กศ.สูง และประมาณ 61% ของครูผู้สอนไม่ได้ รับการอบรมทางด้านโสตทัศนศึกษา

7. ปัญหาใหญ่ที่วิทยาลัยครูในประเทศไทยเผชิญอยู่คือ ขาดงบประมาณ (1)

เอดเวิร์ด โอ ไมเนอร์ (Edward O. Minor) ศึกษาโครงการโสตทัศนศึกษาในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยนิโกร 61 แห่ง โดยใช้แบบสอบถามถามอธิการวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย ตามเกี่ยวกับกิจกรรมโสตทัศนศึกษา และได้เลือกสถานศึกษา 12 แห่ง สำหรับนักศึกษาโดยวิธีสังเกตสภาพการณ์โครงการโสตทัศนศึกษาในสถานศึกษา 12 แห่งพบว่า

อุปสรรคในโครงการโสตทัศนศึกษา ซึ่งหัวหน้าศูนย์ส่วนใหญ่รายงานว่าขาดงบประมาณ 83% และพบว่าครูส่วนมากใช้เครื่องมือไม่เป็น และขาดผู้ชำนาญทางเทคนิค (2)

ในเรื่องเกี่ยวกับปัญหาของศูนย์เทคโนโลยีการศึกษานี้ แมคคาที และ ฮาร์ทเซลล์ (McCarty and Hartsell) ได้รวบรวมจากการสำรวจศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา ทั้งขนาดใหญ่และขนาดเล็ก ในสหรัฐอเมริกาเป็นจำนวนมาก ภายใต้โครงการของคณะกรรมการพบว่า มีปัญหาต่าง ๆ กันมากกว่า 80 ปัญหา พอสรุปเป็นปัญหาใหญ่ได้ดังนี้

1. การเงิน ศูนย์เทคโนโลยีการศึกษา 2 ใน 3 รายงานว่าไม่มีเงินเพียงพอที่ใช้จ่ายภายในศูนย์

2. ความสามารถของครู ในเรื่องความสามารถของครูเกี่ยวกับการใช้โสตทัศนวัสดุพบว่า ศูนย์โสตทัศนศึกษา 24% รายงานว่าครูใช้ประโยชน์ของโสตทัศนวัสดุได้ไม่ดี ศูนย์โสตทัศนศึกษา

(1) Surachai Sikkabandit, "Audio-Visual Programs in the Teachers Colleges of Thailand : An Assessment of Needs and Recommendation for Improvement," Dissertation Abstracts International, 38(December 1977) : 3231-A.

(2) Edward O. Minor, "An Analytical Study of Audio-Visual Programs In Four Years Accredited Negro Colleges and Universities," Thesis Abstract Series, No.6, 1954, pp.133-146.

22% รายงานว่าครูต้องการให้มีการอบรมเรื่องโสตทัศนศึกษา ศูนย์โสตทัศนศึกษา 11% รายงานว่า
ต้องการฝึกฝนอบรมการใช้เครื่องมือ 5% รายงานว่าขาดการให้บริการภายในวิทยาลัยและ 5%
รายงานว่าการจัดการความสามารถในการใช้อุปกรณ์ให้สัมพันธ์กับเนื้อหาหลักสูตร

3. การบริหารและการปฏิบัติงาน ศูนย์โสตทัศนศึกษา 40% รายงานว่ามีปัญหาในด้าน
การบริหารและการปฏิบัติงานในโครงการโสตทัศนศึกษา

4. วัสดุเครื่องมือ ทุกแห่งมีปัญหาเกี่ยวกับความต้องการอุปกรณ์และเครื่องมือเพิ่มขึ้น

5. อาคารสถานที่ ศูนย์โสตทัศนศึกษาส่วนมากต้องการขยายอาคารสถานที่ให้พอกับงาน

นอกจากนี้ หัวหน้าศูนย์โสตทัศนศึกษามากกว่า 25% ของจำนวนทั้งหมดที่ทำการศึกษาวิจัย
รายงานว่าการวัสดุสำหรับทำอุปกรณ์เพิ่มขึ้นอีกด้วย⁽¹⁾

สรุปผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการบริหารงานศูนย์เทคโนโลยีการศึกษา

จากรายงานการวิจัยเหล่านี้จะเห็นว่า ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานของหน่วย
เทคโนโลยีการศึกษา ที่ประสบอยู่ก็คือ การดำเนินงานในค่านี้อย่างไม่มีระเบียบแบบแผน การบริหาร
งานในหน่วยฯ ไม่คล่องตัว เพราะการบริหารงานไม่ดำเนินได้โดยอิสระ เจ้าหน้าที่ประจำหน่วยเทคโนโลยีการศึกษา
มีจำนวนน้อยและขาดประสบการณ์ในงานค่านี้นอกจากนี้เจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบ
งานของหน่วยเทคโนโลยีการศึกษาต้องทำงานในค่านอื่นอีก งานเพื่อให้บริการหรืองานผลิตสื่อการ
สอนต่างๆจึงไม่ค่อยมีเวลาจัดทำ ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับวัสดุอุปกรณ์คือ วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอที่จะให้บริการ
และใช้ผลิตสื่อการสอนต่างๆ ขาดงบประมาณในการจัดหาและจัดซื้อ สถานที่ในการให้บริการสื่อการ
สอนไม่มีเป็นเอกเทศทำให้งานบริการสื่อการสอนไม่สะดวก อาคารหรือห้องเฉพาะสำหรับการดำเนินงาน
ต่างๆของหน่วยเทคโนโลยีการศึกษามีไม่เพียงพอ และที่มีอยู่ก็คับแคบ

อย่างไรก็ตามปัญหาเหล่านี้เป็นสภาพปัญหาทั่วไป ซึ่งสามารถแก้ไขได้ด้วยการนำปัญหา
เหล่านี้มาศึกษา แล้วหาทางปรับปรุง คัดแปลง สภาพที่ เป็นอยู่ของหน่วยเทคโนโลยีการศึกษาใน
สถานศึกษา ให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพได้ โดยประกออบกับความตั้งใจจริงของหัว
หน้หน่วยเทคโนโลยีการศึกษา และความร่วมมือจากทุกฝ่าย

(1) Henry R. (McCarty and Horace C. Hartsell, The Cooperative